

DATUM
2025-05-28
ERT DATUM
2025-03-04

DIARIENR
2025/65-4
ER BETECKNING
Fi2025/00457

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remittering av betänkandet AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Statskontoret avgränsar sitt remissvar till de förslag som handlar om att utveckla användningen av AI inom statliga myndigheter. Vi kommenterar också kommitténs bedömningar av kostnaderna för de olika förslagen.

Ökad styrning och samordning

Statskontoret tillstyrker förslaget att regeringen bör förtydliga sin styrning av myndigheternas användning av AI, bland annat genom att ge några myndigheter i uppdrag att samordna utvecklingen inom ramen för en så kallad AI-verkstad. Förslagen ligger i linje med de synpunkter som flera myndigheter framförde i vår studie 2024 av myndigheternas arbete med AI.¹

Av studien framgår att många myndigheter använder AI i sin verksamhet, men att omfattningen varierar kraftigt. Vissa myndigheter betonar de stora möjligheter som finns med att utveckla verksamheterna med hjälp av AI, medan andra pekar på olika risker och därför har valt att gå fram försiktigt. Det är viktigt att den föreslagna AI-verkstaden tar vara på de olika myndigheternas egna idéer om hur AI kan användas i deras verksamheter, liksom deras uppfattningar om riskerna med att tillämpa tekniken inom olika områden. Statskontoret anser att den statliga värdegrunden måste vara en central utgångspunkt när olika AI-lösningar tas fram.

Syftet och motivet med AI behöver anges tydligt

Statskontoret delar kommitténs uppfattning att kostnaderna för att utveckla och använda AI i den offentliga sektorn bör ses som en investering, som på sikt ska bidra till lägre kostnader eller ökad nytta. Redan idag finns mängder av exempel på hur myndigheterna kan använda AI, och sannolikt kommer möjligheterna att bli allt fler i takt med att tekniken utvecklas. Men det betyder inte att alla myndigheter ska

¹ Statskontoret (2024), Myndigheterna och AI – en studie om möjligheter och risker med att använda AI i statsförvaltningen. OOS 51.

sträva efter att använda AI i alla möjliga sammanhang där tekniken gör det möjligt. Vi anser att det alltid måste anges ett tydligt syfte med olika AI-satsningar, så att det går att följa upp och utvärdera effekterna och konsekvenserna.

Syftet med att använda AI måste inte självklart vara att minska myndigheternas kostnader och anslag. Det kan också handla om att höja kvaliteten, servicen, rättssäkerheten eller att utveckla verksamheten på något annat sätt. Men det ska i så fall anges i förväg och på ett konkret sätt. Statskontoret vill påminna om att det inte saknas exempel på hur omfattande tekniska lösningar eller organisatoriska förändringar har motiverats med ökad effektivitet eller andra positiva förändringar, men där resultaten har dröjt, kostnaderna blivit större och den påtagliga nyttan mindre än planerat.

Kommitténs bedömning av kostnaderna behöver analyseras

Statskontoret anser att de kostnader som kommittén med stor precision anger för de olika förslagen behöver analyseras närmare. Under den tioårsperiod som förslagen avser kommer förutsättningarna sannolikt att ändras kraftigt och på olika sätt, vilket kommer att påverka såväl vilka åtgärder som bör genomföras som hur mycket de kommer att kosta. Enligt Statskontoret bör kostnaderna för de olika delarna av färdplanen följas noga och omprövas successivt.

När det gäller åtgärderna för att utveckla myndigheternas användning av AI bör analysen av kostnaderna inte begränsas till AI-verkstadens arbete med att utveckla och samordna möjligheterna att använda AI vid myndigheterna. Väl så viktigt är att följa upp myndigheternas egna kostnader för att tillämpa och förvalta olika AI-lösningar inom ramen för sina uppdrag.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Erik Nyberg och organisationsdirektör Michael Borchers, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Michael Borchers